

BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA / BIBLIOGRAPHY

Biografický slovník Slezska a Severní Moravy: Supplementum č. 5 / výkonní redaktoři Lumír Dokoupil, Radoslav Daněk, Aleš Zářícký. Ostrava: Ostravská univerzita 2020, 199 s.

ISBN 978-80-7599-191-1

Kolektivní dílo odborníků z různých vědeckých oborů, vydané Filozofickou fakultou Ostravské univerzity, přináší biogramy zachycující osudy osobností spjatých s vymezenou oblastí svým původem či působením. Jde o slovník připravovaný tzv. holandskou metodou, který zahrnuje významné osobnosti ze všech oblastí společenského dění. Vzhledem ke specifickému charakteru regionu zahrnuje slovník i reprezentanty minorit (německá, polská, židovská).

Cieszynskie Studia Muzealne = Těšínský muzejní sborník, sv. 7. Cieszyn: Muzeum Śląska Cieszyńskiego, 2020, 335 s.

ISBN 978-83-934004-7-8. ISSN 1733-9820

Hlavní část obsahu 7. svazku ediční řady je věnována mapování společenského a kulturního života Těšínského Slezska do roku 1918. Najdeme mezi nimi cenné studie věnované počátkům polského turistického spolku Polskie Towarzystwo Turystyczne „Beskid“ a jeho zaniklé chatě na Ropičce, historii českých spolků v obci Řepiště do roku 1948 či aktivitám polských socialistek v regionu před první světovou válkou. Nechybí také témata ze starších dějinných období či seriál Portréty těšínských muzejníků tentokrát věnovaný nedávno zesnulému Mariuszi Makowskému.

*GAŚIOR, Grzegorz: Polityka narodowościowa państwa na czechosłowackim Śląsku Cieszyńskim w latach 1920–1938 /*Grzegorz Gaśior. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2020, 490 s. (Biblioteka humanisty)

ISBN 978-83-235-4724-2

V důsledku rozdělení Těšínského Slezska v roce 1920 získalo Československo čerňouhelné doly, hutní průmysl a železniční trať spojující české země se Slovenskem. Integrace oblasti převážně obývané Poláky a Němci byla pro nový stát vážnou výzvou. Ačkoli československá legislativa poskytovala národnostním menšinám široká práva, státní správa se snažila posílit postavení představitelů českého národa na úkor menšin. Autor se na základě archivních materiálů vytvořených československými státními úřady zabývá širokou oblastí společenského a ekonomického života, jako jsou: školství, sčítání lidu, obecní samospráva, parlamentní volby, pozemková reforma, náboženské otázky, personální politika ve vládních úřadech a institucích i v průmyslu.

Hlučínsko 1920–2020: sborník příspěvků z konference ke 100. výročí vzniku Hlučína / Ed. Jiří Neminář. Hlučín: Muzeum Hlučína, 2020, 167 s.

ISBN 978-80-907054-3-2

V jubilejním roce stého výročí zrodu Hlučína vyšel sborník příspěvků z mezinárodní konference, přinášející nejnovější informace a pohledy na pohnutou historii Hlučína. Texty příspěvků doplňuje bohatá fotodokumentace, dobové mapy i archivní dokumenty.

Hlučínsko na pohlednicích. Hlučín: Sdružení obcí Hlučínska ve spolupráci s Muzeem Hlučínska, 2020, 351 s. ISBN 978-80-907612-1-6 (Sdružení obcí Hlučínska).

ISBN 978-80-907054-1-8 (Muzeum Hlučínska)

Publikace, která je jedinečnou příležitostí pro milovníky sběratelství a historie, představuje unikátní kolekci 350 dobových pohlednic jednotlivých obcí Hlučínska. Díky vstřícnosti řady sběratelů historických pohlednic mohlo vzniknout rozsahem originální kolektivní dílo. Každá obec je představena srozumitelným způsobem v těchto kategoriích: první písemná zmínka – okolnosti vzniku – původ názvu – proměny a varianty názvu – obyvatelstvo.

KADLEC, Petr: *Vzdělání – společnost – hospodářství: utváření profesně vzdělávací infrastruktury v Předlitavsku od poloviny 19. století do roku 1914 na příkladu rakouského Slezska* / Petr Kadlec. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2020, 669 s.

ISBN 978-80-7599-228-4 (Ostravská univerzita)

ISBN 978-80-7564-461-9 (Pavel Mervart)

Autor v obsáhlé monografii analyzuje interakce mezi hospodářským a sociálním vývojem, státní správou, společností, zástupci hospodářské sféry a tou částí vzdělávacího systému, která měla připravit kvalifikované pracovní síly pro tovární průmysl, řemesla, zemědělství, obchod a částečně i služby. Zabývá se okolnostmi vzniku odborných škol, formováním učebních plánů, sleduje proměny skladby žactva i kvalifikačního profilu absolventů, zaznamenává reakci vzdělávacího sektoru na modernizační procesy i na výkyvy hospodářství a změny hospodářské politiky státu. V perspektivě předlitavské

části habsburské monarchie přináší kniha užitečné srovnání i s jejími dalšími provinciemi (zejména Čechy, Morava, Dolní Rakousy, Halič).

KONECZNY, Feliks: *Czeskie a polskie prawa historyczne do Cieszyńskiego* / Feliks Koneczny. Kraków: Miles, 2020, 64 s.

ISBN 978-83-66715-18-9

Esej vynikajícího polského historika napsaný v roce 1920, se zabývá otázkou, kde by měla být polsko-česká hranice v Těšínském vévodství. Feliks Koneczny (1862–1949) byl nejen historik, ale i publicista a novinář, autor řady knih a učebnic.

KOUDELOVÁ, Jana: *Dřevěné stavitelství v regionu Slezská brána* / Jana Koudelová, Tomáš Nitra, Romana Rosová. Paskov: Region Slezská Brána, 2020, 147 s.

ISBN 978-80-907650-1-6

Kniha je výsledkem dvouletého terénního průzkumu i práce s archivními dokumenty. Autoři při přípravě zdokumentovali přes 100 objektů, které rozdělili podle obcí. Vyčerpávajícím způsobem jsou v ní popsány všechny duchovní i občanské stavby tohoto druhu na území Vratimova, Šenova, Paskova, Kaňovic, Řepišť, Sedlišť a Václavovic. Pro každou obec nebo její část (Horní Datyně a Oprechtice) uvedli zároveň stručný nástin historie. Nejzajímavější objekty pak popsali, jak po stránce jejich historického vývoje, tak i z hlediska technických parametrů. Čtenář v knize nalezne informace o dřevěných kostelích, křížích, obytných domech, hospodářských budovách, nebo pro tento kraj typických technických památkách – větrných mlýncích.

barevnými snímky, mnohé rovněž tabulkami a grafy.

Sestavila Alena Volná

***Rakouské Slezsko v procesu modernizace 1742–1914* / Aleš Zářický a kolektiv. Ostrava: Ostravská univerzita, 2020. 2 svazky, 1223 s.**

ISBN 978-80-7599-133-1

Publikace je syntézou základního výzkumu k dějinám Rakouského Slezska v procesu modernizace (1742–1914). První svazek obsahuje teoretická východiska výzkumu procesu modernizace v zahraničí i v České republice a soustředí se na jeho analýzu v oblasti hospodářství, zemědělství, v dopravě a v peněžnictví. Zachycuje také proměny tradiční společnosti ve společnost občanskou. Druhý svazek je věnován rozvoji školství, náboženskému životu a demografickým změnám. Publikace představuje ucelený pohled na dějiny Rakouského Slezska a završuje mnohaleté výzkumy pracoviště.

***Svatováclavské setkání v Jeseníku. Voda v Jeseníkách a na Jesenicu.* Opava: Zemský archiv v Opavě, 2020, 160 s.**

ISBN 978-80-87632-72-7

Téma jubilejního 20. svatováclavského sborníku, Voda v Jeseníkách a na Jesenicu, přilákalo značný počet vlastivědných badatelů a odborníků z oblasti věd humanitních i přírodních. Společenskovědní sekce obsahuje čtyři studie s tematikou vodoléčby, následují texty zabývající se vodou v původních pověstech Jeseníků nebo v uměleckém díle Jiřího Jílka a příspěvek o povodních v červnu 1921. První část sborníku uzavírají texty pojednávající o praktickém využití vody našimi předky. Příspěvky v přírodovědné části se zabývají např. místním klimatem, shrnují historii měření srážek v horských oblastech. Další příspěvky reflektují hydrologické zajímavosti či nové poznatky v oblasti radioaktivity jesenických pramenů. Sborník uzavírá text o ochraně vod ze strany lesních hospodářů. Příspěvky jsou doplněny